

УДК 339.5+347

DOI: <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2021-5-2>**Сай Л.П.***кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту і міжнародного підприємництва
Національного університету «Львівська політехніка»***Юрчук Х.Г.***магістр
Національного університету «Львівська політехніка»***Sai Lesia***PhD in Economics, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Management and International Business
National University «Lviv Polytechnic»***Yurchuk Khrystyna***Master
National University «Lviv Polytechnic»*

МІЖНАРОДНА ТОРГІВЛЯ КОНТРАФАКТНОЮ ПРОДУКЦІЄЮ: СТРУКТУРА ТА МЕТОДИ МИТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

INTERNATIONAL TRADE IN COUNTERFEIT PRODUCTS: STRUCTURE AND METHODS OF CUSTOMS REGULATION

АНОТАЦІЯ

Міжнародна торгівля контрафактною продукцією перетворилася на справжню глобальну епідемію, завдаючи суттєвої шкоди бізнесу і глобальній економіці. У статті досліджено сутність понять «контрафактна продукція» і «фальсифікована продукція», яка є видом контрафакту. Запропоновано класифікацію контрафактної продукції, яка дасть можливість конкретизувати аналіз за відповідними видами й ефективно вибирати методи регулювання. Досліджено причини активного зростання міжнародної торгівлі контрафактом. Проаналізовано структуру і динаміку міжнародної торгівлі контрафактом за географічною й товарною ознаками. Виділено наслідки міжнародної торгівлі контрафактом для країн. Розглянуто методи митного регулювання міжнародної торгівлі контрафактом та проаналізовано їх ефективність в Україні й у світі. Розроблено пропозиції щодо вдосконалення методів митного регулювання.

Ключові слова: контрафактні товари, міжнародна торгівля, фальсифікат, інтелектуальна власність, методи регулювання, митниця.

АННОТАЦИЯ

Международная торговля контрафактной продукцией превратилась в настоящую глобальную эпидемию, нанося существенный вред бизнесу и глобальной экономике. В статье исследована сущность понятий «контрафактная продукция» и «фальсифицированная продукция», которая является видом контрафакта. Предложена классификация контрафактной продукции, которая позволит конкретизировать анализ по соответствующим видам и эффективно выбирать методы регулирования. Определены причины активного роста международной торговли контрафактом. Проанализированы структура и динамика международной торговли контрафактом по географическому и товарному признакам. Определены последствия международной торговли контрафактом для стран. Рассмотрены методы регулирования международной торговли контрафактом и проанализирована их эффективность в Украине и в мире. Разработаны предложения по усовершенствованию методов регулирования.

Ключевые слова: контрафактные товары, международная торговля, фальсификат, интеллектуальная собственность, методы регулирования, таможня.

ANNOTATION

International trade in counterfeit products has become a real global epidemic, causing significant damage to business and the global economy. The widespread spread of this problem undermines the foundations of economic development, a stable economic system, free trade and investment. The article examines the essence of the concept of «counterfeit products» and «counterfeit products», which is a type of counterfeit. Counterfeit products are products that contain objects of intellectual property rights, the import of which into the customs territory of Ukraine or export from this territory leads to a violation of the rights of the owner and which are protected in accordance with current legislation of Ukraine and international treaties of Ukraine. The classification of counterfeit products is offered, which will give the chance to specify the analysis on the corresponding kinds and to choose effectively methods of regulation. The reasons for the active growth of international trade in counterfeits have been studied among the main ones are: dissatisfaction with people's needs, the desire of the population to receive high incomes, the complexity of original production, shortage of certain consumer products, low incomes, the need for large-scale investment, long production cycle, low production mobility, inability to purchase branded goods. The structure and dynamics of international trade in counterfeit by geographical and commodity characteristics are analyzed. The consequences of international trade in counterfeit goods for countries are highlighted among the main ones are: reduction of budget revenues, threat to the image of the right holder, which may provoke a devaluation of the brand price, threat to the country's image, which will negatively affect investment and innovation, risks to consumer health and safety, market destabilization, threat to economic and technical development, loss of profit, threat to the environment, sponsorship of terrorism and organized crime, reduction of demand for the products of the right holder, which leads to the liquidation of production, reducing the competitiveness of rights holders in the domestic market, rising unemployment. Methods of customs regulation of international trade in counterfeit goods are considered, and their efficiency is analyzed in Ukraine and in the world. Proposals for improving customs regulation methods have been developed.

Key words: counterfeit goods, international trade, counterfeit-ing, intellectual property, methods of regulation, customs.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Сьогодні у світі дуже гостро постає проблема торгівлі контрафактними товарами, яка перш за все порушує право інтелектуальної власності. Майже у кожній країні існує ринок контрафактної продукції, який формується у зв'язку з низьким рівнем доходів населення. Таким чином, поглиблюється також проблема тіньової економіки, адже продаж такої продукції є незаконним. Часто нівелювання цього питання відбувається у зв'язку з недосконалістю законодавства. В Україні також постає ця проблема у зв'язку з тим, що законодавча база з питань інтелектуальної власності та інструменти митного регулювання міжнародної торгівлі контрафактними товарами є недосконалими.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спираються автори. Дослідженням поняття «контрафактна продукція», аналізуванням ринку контрафакту і методів регулювання торгівлі ним займалися такі науковці, як: О. Чумаченко, С. Панов, В. Пірогова, Д. Позова, А. Дубініна, С. Ляпустін, А. Нестеров, А. Копитко, В. Лисенко, Т. Заніна та ін. Вирішення проблем щодо регулювання міжнародної торгівлі контрафактом є актуальним як для науковців, так і для законодавців, адже торгівля контрафактними товарами чинить негативний вплив на діяльність інституційних одиниць – власників об'єктів інтелектуальної власності і на економічний розвиток країн загалом.

Однак недостатня увага приділяється аналізу причин активного розвитку міжнародної торгівлі контрафактом і дослідженню ефективності інструментів митного регулювання та їхнього впливу на обсяги контрафакту на ринках країн.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті полягає у дослідженні поняття «контрафактна продукція», формуванні класифікації її видів, аналізуванні специфіки міжнародної торгівлі контрафактними товарами й її наслідків для країн, розробленні рекомендацій щодо вдосконалення регулювання міжнародної торгівлі контрафактом.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Передусім уважаємо за потрібне розглянути суть поняття «контрафактна продукція». У Митному кодексі України зазначено, що контрафактна продукція – це продукція, що містить об'єкти права інтелектуальної власності, ввезення яких на митну територію України або вивезення із цієї території призводить до порушення прав власника й які захищаються відповідно до чинного законодавства України та міжнародних договорів України, укладених в установленому законом порядку [1].

На основі дослідження літературних джерел і нормативних актів [3; 6; 8; 12–15] нами розроблено класифікацію контрафактної продукції:

1. Види контрафакту відповідно до об'єкта інтелектуальної власності права, на який він порушує:

1.1. Контрафакт, що порушує права на об'єкт промислової власності:

а) продукція, яка порушує права власника торгової марки (реалізація підробленої продукції під аналогічною торговою маркою і торгова марка дещо змінена (наприклад, змінений дизайн або змінені букви в назві, або змінено контекстне наповнення шляхом надання асоціативно-змістовної подібності з товарами сюжетної лінії власника торгової марки);

б) продукція, яка порушує права автора на промисловий зразок (наприклад, копіювання форми товару, зовнішнього оформлення товару чи упаковки);

в) продукція, яка порушує права на винахід чи корисну модель, – продукція, виготовлена з порушенням технології;

г) товари, які порушують комплекс прав (порушення прав на торгову марку і промисловий зразок, чи і прав на винахід, чи на корисну модель).

1.2. Контрафакт, який порушує авторські і суміжні права. До цієї групи належить продукція, яка порушує права на примірники творів, фонограми чи відеограми, що відтворені, опубліковані і (або) розповсюджені з порушенням авторського права і (або) суміжних прав, у тому числі примірники захищених в Україні творів, фонограм і відеограм, що ввозяться на митну територію України без згоди автора чи іншого суб'єкта авторського права і (або) суміжних прав, зокрема з країн, де ці твори, фонограми і відеограми ніколи не охоронялися або перестали охоронятися. До продукції, яка порушує авторські і суміжні права й є видом контрафакту, належить піратська продукція. Тиражування і продаж копій музикальних, кіно- і художніх творів, художньої і популярної літератури без відома і згоди авторів і творців – це піратство.

2. Види контрафакту відповідно до шляхів попадання його на ринок:

2.1. Внутрішній контрафакт. До цієї групи належить продукція, яка виготовлена і реалізована на території однієї держави

2.2. Зовнішній контрафакт:

– продукція, ввезена/вивезена для вільного обігу в іншій державі в режимах імпорту, реімпорту, експорту, реекспорту чи як контрабанда;

– продукція, ввезена з умовним звільнення від митних платежів, зокрема в режимах: транзиту, тимчасового ввезення/вивезення, переробки на території іншої держави.

2.3. Реверсний контрафакт:

– продукція, яку вивезено з території даної держави і ввезено знову для «підтвердження її іноземного виробництва». Наприклад, продукцію вивезли у вільну митну зону комерційного типу, внесли зміни і під відомою іноземною торговою маркою ввезли назад у країну.

3. Види контрафактних товарів за специфікою їхніх складових елементів:

– товари-двійники – товари, однакові за всіма ознаками з товарами, що оцінюються, у тому числі за такими ознаками, як фізичні характеристики;

– аналогічні товари – товари, які хоча і не є однаковими за всіма ознаками, але мають схожі характеристики і складаються зі схожих компонентів, завдяки чому вони виконують однакові функції порівняно з товарами, що оцінюються, і які вводять в оману споживача через асоціацію зі справжнім виробником;

– товари-імітатори – товари, котрі лише частково подібні до оригіналу [9];

– фальсифікат.

Ще одним видом контрафакту є фальсифікована продукція (фальсифікат). У ст. 1 Закону України «Про захист прав споживачів» від 12.05.1991 дано таке визначення поняття «фальсифікована продукція»: це продукція, виготовлена шляхом незаконного відтворення чужого товару з порушенням технології виробництва та яка неправомірно захищена знаком для товарів та послуг, географічним зазначенням походження товару іншої особи, яка має на це право інтелектуальної власності. Отже, особливістю фальсифікованої продукції є те, що під час її виробництва порушено технологію виробництва, зокрема шляхом використання неякісних і дешевих ресурсів, а це означає, що вона є низької якості. Водночас контрафактна продукція може бути як якісною, так і неякісною. Тобто фальсифікат є видом контрафакту, який порушує право власника на об'єкт промислової власності й є неякісним.

Види фальсифікації [6]:

1. Асортиментна: здійснюється шляхом повної або часткової заміни товару його заміниками зі збереженням кількох або однієї ознак.

2. Якісна: підробка товарів за допомогою харчових чи нехарчових добавок для поліпшення органолептичних властивостей під час збереження або втрати інших споживчих якостей або заміна товару на такий самий іншого ґатунку.

3. Кількісна: уведення в оману споживача за рахунок значних відхилень параметрів товару, що перевищують гранично допустимі норми відхилень (недовага або обмір).

4. Вартісна: уведення в оману споживача шляхом продажу низькоякісного товару за ціною високоякісного. Супроводжує всі інші види фальсифікації.

5. Інформаційна: уведення в оману споживача шляхом надання неточної або спотвореної інформації про товар.

Контрафактна продукція перетворилася на справжню глобальну епідемію, завдаючи суттєвої шкоди бізнесу і глобальній економіці. Широкое розповсюдження цієї проблеми підриває основи економічного розвитку, стійкої системи економіки, вільної торгівлі та інвестицій. Узагальнено наслідки міжнародної торгівлі контрафактною продукцією: зменшення поступлень у бюджет; загроза іміджу правовласника, що

може спровокувати девальвацію ціни бренда; загроза іміджу країни, що негативно вплине на інвестиції і інновації, ризики для здоров'я і безпеки споживачів; дестабілізація ринку; загроза економічному і технічному розвитку; втрата прибутку правовласником; загроза екології; спонсорвання тероризму та організованої злочинності; зменшення попиту на продукцію правовласника, що призводить до ліквідації виробництв; зниження конкурентоспроможності підприємств-правовласників на внутрішньому ринку; зростання безробіття.

Каналами потрапляння контрафакту на ринки країн, окрім традиційного перетину державного кордону, є: пошта, Інтернет-магазини, багажі туристів, депеші, магазини безмитної торгівлі, експрес-відправлення, міжнародні перевезення.

Інтернет сьогодні став одним із найбільших каналів торгівлі підробленими товарами у світі. Управління торгового представника США прогнозує, що онлайн-продаж піратської та контрафактної продукції скоро в рази перевищить обсяг продажу таких товарів класичними методами. Європейська комісія повідомила, що топ-шість категорій контрафактних товарів, вилучених митними органами ЄС, були замовлені поштою або перевозилися кур'єром у зв'язку з оформленням Інтернет-замовлень. Таким чином, злочинці зменшують ризик їх викриття та застосування до них певного роду адміністративних стягнень або ж іншого роду санкцій. Статистичні дані Організації економічного співробітництва і розвитку за 2019 р. говорять про те, що вилучені митницею дрібні посилки становлять близько 70% конфіскованих контрафактних товарів [2].

Якщо ж розглядати міжнародні тенденції, то, згідно зі щорічним звітом Організації економічного співробітництва і розвитку, оприлюдненим у 2019 р., торгівля контрафактними та піратськими товарами становить 3,3% світової торгівлі, і цей показник продовжує зростати кожного року [2].

У 2017–2019 рр. основними експортерами контрафактної продукції були Китай, Гонконг (Китай), Туреччина, Сінгапур та Об'єднані Арабські Емірати (ОАЕ). 90% конфіскованих контрафактних товарів митницями різних країн – це товари, імпортовані із цих п'яти країн. Основною країною походження контрафактної та піратської продукції є Китай – близько 77%. Іншими виробниками підробленої продукції є такі країни, як Індія, Македонія, Таїланд, Малайзія, США, Мексика, проте їхня частка є дуже мізерною і в середньому становить 1–2%.

Щодо товарної структури міжнародного ринку контрафактних товарів, то найбільшу частку вилучень на митницях становлять: взуття – 22%, одяг – 16%, шкіряні вироби – 13%, електричні прибори – 12%, годинники – 7%, медичне обладнання – 5%, парфуми і косметика – 5%, іграшки – 3%, ювелірні прикраси – 2% та ліки – 2%.

Варто сказати, що торгівля контрафактною продукцією – це глобальне явище, проте є країни, в яких це явище відсутнє або існує в невеликих обсягах (наприклад, у Ліхтенштейні і Монако).

У 2019 р. контрафактні товари становили у світовій торгівлі 464 млрд дол. США. У 2017–2020 рр. парфумерія та косметика, вироби зі шкіри, одяг, іграшки, взуття та годинники ювелірні вироби, тютюн займали значну частку в міжнародній торгівлі товарами й є найбільш схильними до підробки. Майже 39% митних вилучень стосувалися продуктів, які порушують права інтелектуальної власності правовласників зі США. За Сполученими Штатами йдуть Франція (18%), Німеччина (16%), Італія (9,8%) та Швейцарія (4%). Інші країни ОЕСР, компанії яких також страждають від контрафакту, включають Данію, Японію, Корею, Іспанію, Ірландію та Швецію. Примітно, що власники інтелектуальних прав у Китаї та Гонконзі (Китай), які є основними імпортерами контрафакту на світовий ринок, також страждають від контрафакту. Китай та Гонконг (Китай) займають 15-е та 20-е місця відповідно у списку економік, які найбільше постраждали від глобального контрафакту та піратства [17].

Комісія з інтелектуальної власності ЄС повідомляє, що на контрафактну продукцію припадає 6,8% імпорту, що ввозиться на територію Європи, його загальна вартість оцінюється в 121 млрд євро. Болгарія посідає перше місце в Європейському Союзі за контрафактною продукцією. За нею – Румунія та Угорщина. А ось у Швеції, Норвегії та Данії споживачі значно обережніші під час здійснення покупок. За даними, що містяться у звіті Європейської комісії за 2018 р., Україна є одним із чотирьох головних транзитних вузлів переміщення дешевого контрафакту, а саме товарів-двійників, до країн ЄС, зокрема парфумів, текстильних виробів та одягу, прикрас [1].

Якщо заглибитися у природу швидкого зростання міжнародної торгівлі контрафактом, то можна сформулювати причини прогресування цього процесу. Серед основних можна виділити: незадоволення потреб людей, прагнення населення отримувати високі доходи, складність виробництва оригінальної продукції, дефіцит певних споживчих продуктів, низький рівень доходів населення, потребу в масштабному інвестуванні, тривалий цикл виробництва, низьку мобільність виробництва, неможливість придбання фірмових товарів.

Як відомо, чи не найбільший вплив на міжнародну торгівлю має керівництво країн, які приймають у ній участь. У більшості країн – виробників контрафактної продукції високий рівень корупції та низький – захисту права інтелектуальної власності. Це говорить про те, що експорт контрафакту є неврегульованим і має всі передумови до зростання.

Відповідно до дослідження Організації економічного співробітництва і розвитку, вільні

економічні зони також сприяють зростанню торгівлі контрафактом, адже у країнах, які мають 20 вільних економічних зон, відсоток фальсифікату на ринку є вдвічі більшим, аніж там, де немає жодної [2].

Сприяння виробництву контрафакту забезпечують і такі чинники, як низька зарплата та неврегульований ринок праці в країні. Поліпшення умов праці, підвищення мінімальної заробітної плати та збільшення оплачуваного лікарняного зменшать відсоток продукування, а отже, й експорту піратських та контрафактних продуктів, особливо в економіках зі слабким урядом.

Методи боротьби з контрафактом визначаються нормативно-правовими актами щодо захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності, Законом України «Про боротьбу з недобросовісною конкуренцією» і Законом України «Про захист прав споживачів», Митним кодексом та міжнародними договорами.

Сьогодні в Україні існують проблеми з правовим захистом інтелектуальної власності, проте у зв'язку з тяжінням національного законодавства до європейського спостерігається вдосконалення нормативного регулювання щодо цього питання відповідно до стандартів та практики ЄС.

Якщо йдеться про обмеження міжнародної торгівлі контрафактними товарами, то основним органом, який застосовує необхідні заходи для захисту прав інтелектуальної власності, є митниця. Саме митні органи зобов'язані призупинити митне оформлення контрафактних товарів, вилучити їх із подальшим знищенням або ж зміною маркування на товарах та упаковці.

Для полегшення виявлення контрафакту Державна митна служба України використовує митний реєстр об'єктів права інтелектуальної власності, котрий з 16 листопада 2020 р. розміщено на Єдиному державному інформаційному вебпорталі «Єдине вікно для міжнародної торгівлі». У ньому міститься уся необхідна інформація про осіб, яким відповідно до закону належать майнові права на об'єкт права інтелектуальної власності, або осіб, які діють від їхнього імені в межах наданих повноважень, що попередньо подали заяву та всі необхідні документи для їх включення до цієї бази даних [1].

90% об'єктів, внесених у митний реєстр, – це об'єкти промислової власності. Щодо об'єктів авторського права, то юридичні чи фізичні особи переважно не вносять їх у митний реєстр об'єктів інтелектуальної власності, тому захистити їх важко. Окрім творів, які мають історичну чи культурну цінність, для яких проводиться додаткова експертиза і без внесення в реєстр.

Результативність роботи митниць України за наслідками призупинення митного оформлення товарів за підозрою у порушенні прав на інтелектуальну власність за 2017 р. оцінюється у 0,15%, тоді як узагальнений показник ЄС становить 90,2%. У кількісному еквіваленті в 2017 р. налічувалося 9 705 призупинень на суму 3,1 млрд грн, за дев'ять місяців 2019 р. ця

цифра досягла 5 092 випадків загальною вартістю товарів 1,1 млрд грн.

Для порівняння: митними органами ЄС у 2017 р. було зафіксовано близько 75 тис випадків призупинень. Майже 90% випадків було вирішено ефективно: знищено 53% товарів і 27% малих партій товарів, у 10% випадків ініційовано судовий розгляд [10].

Для порівняння: у 2019 р. Держмитслужба здійснила значну кількість призупинень митного оформлення товарів за підозрою у порушенні прав інтелектуальної власності. Однак лише 1,3% від загальної кількості призупинень завершувався знищенням товарів, складанням протоколів про порушення митних правил чи поверненням товарів, що надходили поштою, відправникові. Натомість у 2020 р. кількість призупинень зменшилася, проте їх ефективність зросла до 10%.

Велике значення для підвищення ефективності митного регулювання торгівлі контрафактом має прийнятий Закон «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо захисту прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон України», де змінено об'єктний склад, щодо якого митниці застосовуються заходи захисту прав інтелектуальної власності, змінено поняття «контрафактні товари», уведено терміни «піратські товари», «оригінальні товари», «швидкокопсувні товари», а також «товари, що підозрюються у порушенні права інтелектуальної власності». Останні, зокрема, включають товари з ознаками порушення прав, що надаються за сертифікатами додаткової охорони на лікарські засоби та засоби захисту рослин; пристрої для забезпечення обходу технології, що попереджає не дозволені правовласником дії; матриці для виробництва товарів із порушенням прав інтелектуальної власності тощо.

До заходів щодо сприяння захисту прав інтелектуальної власності цим законом віднесено призупинення митного оформлення на підставі даних митного реєстру, призупинення за ініціативою митних органів, зміну маркування [10]. Упровадження цих змін поліпшить ефективність боротьби з контрафактом і зменшить кількість перешкод для торгівлі оригінальною продукцією. Перші результати від цих змін уже є. Так, у 2020 р. митники вилучили контрафакт заявленою вартістю 5,5 млн грн. Найбільшу частку у ньому становили одяг та головні убори від всесвітньовідомих марок, таких як Nike, Adidas, Puma, косметика та парфумерія від люксових брендів – Chanel, Lacoste, портативна електроніка від NGK, Apple, сумки від Dior, Puma, Nike. Здебільшого щодо цих товарів було застосовано конфіскацію з подальшим знищенням [4]. Окрім того, запроваджені зміни сприяють розвитку міжнародної торгівлі й інвестиційній привабливості України як країни, яка сумлінно дотримується європейських стандартів захисту прав інтелектуальної власності [2].

Однією з причин низької ефективності діяльності митних органів України є недостатність ресурсів для боротьби контрафакцією на митному кордоні. Конфіскація контрафактних товарів вимагає тісної й оперативної взаємодії та кооперації із власниками прав, а також доступу до релевантної інформації для ідентифікації товарів, що підлягають затриманню.

Одним із найефективніших методів боротьби з проблемою контрафакту є прозорість митного оформлення і контролю. Це означає, що для зменшення торгівлі контрафактною продукцією необхідно підвищити рівень прозорості оформлення торгових потоків, проводити опублікування транспарентного та регулярного звіту щодо виявленого контрафакту із зазначенням фірм-торговців чи виробників контрафакту, налагодити кооперацію між митними органами та іншими установами для кращої комунікації у разі виявлення контрафакту.

Важливим інструментом боротьби з контрафактом є налагодження взаємодії та кооперації із власниками об'єктів інтелектуальної власності та підтримки з боку бізнесу. Тому такою важливою є Ініціатива Міжнародної торгової палати (ICC) «Бізнес у боротьбі з контрафактом і піратством» (BASCAP), яка має на меті об'єднати зусилля бізнесу з різних країн, що представляє різні галузі і сектори, в їхній боротьбі проти контрафакту та піратства; зміцнити голос бізнесу і донести його думку і погляди до урядів, широкої громадськості та засобів масової інформації, підвищуючи обізнаність і розуміння природи контрафактної та піратської діяльності і пов'язаної з нею економічної і соціальної шкоди; закликати держави вжити заходів і виділити ресурси для реалізації прав інтелектуальної власності; сприяти культурній трансформації та формуванню суспільного визнання і поваги прав інтелектуальної власності [7].

Однак реформи щодо підвищення рівня запобігання та протидії переміщенню через митний кордон України товарів, що порушують права інтелектуальної власності, мають проводитися активніше та системно, і тоді можливе очищення внутрішнього ринку України від контрафактної продукції.

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. У статті проаналізовано міжнародну торгівлю контрафактними товарами, а також описано структуру і методи її митного регулювання у розрізі як України, так і світу.

Контрафакція – це економічне явище, що має значне негативне значення для світової економіки. Сьогодні відсоток торгівлі контрафактними товарами продовжує зростати, що говорить про вибір неефективних методів боротьби з нею. Як відомо, саме у країнах, де уряд не подає регулярних звітів, не проводиться регулярна боротьба з корупцією, доходи населення низькі, а його потреби незадоволені, відбувається виробництво контрафактної продукції. Структура ж торгівлі контрафактними товара-

ми – це зазвичай одяг та взуття відомих брендів, а також парфумерія, годинники, фармакологічні засоби тощо. Така продукція шкодить не лише виробникам оригіналів, а й здоров'ю людей, які можуть і не здогадуватися про її походження, й економіці у цілому.

Найкращими способами уповільнення розвитку торгівлі неоригінальними товарами є відкритість економіки, комунікація уряду з населенням, а також посилення митними органами контролю над увезенням та вивезенням контрафактної продукції.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Болгарія на першому місці за контрафактною продукцією. URL: <http://www.golos.com.ua/article/347554/>.
2. Державна митна служба України. Боротьба з підробками сприяє притоку інвестицій та захищає легальний бізнес. URL: <https://customs.gov.ua/news/zagalne-20/post/borotba-z-pidrobkami-spriiaie-pritoku-investitsii-ta-zakhishchaie-legalnii-biznes-tse-ievrointegratsiia-530/>
3. Закон України «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо захисту прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон України» № 202-IX. від 17.10.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12#Text>
4. Закон України «Про захист прав споживачів» № 1023-XII від 12.05.1991 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12#Text>
5. Закон України «Про внесення змін до Митного кодексу України щодо захисту прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон України» № 202-IX від 17.10.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/202-IX#Text>
6. Заніна Т., Копитко А., Мануйленко А. Комплексне дослідження контрафактної та фальсифікованої продукції: теоретичні і практичні аспекти. *Теорія та практика судової експертизи та криміналістики*. 2019. № 20(2). С. 573–583. URL: <https://doi.org/10.32353/khrife.2.2019.45>
7. Інтелектуальна власність: рекомендації для бізнесу. URL: <https://cms.iccwbo.org/content/uploads/sites/3/2016/11/IP-guidelines-for-business-Ukrainian.pdf>
8. Лисенко В., Дзісяк О. Сучасний стан та проблеми протидії незаконному обігу товарів. *Вісник прокуратури*. 2008. № 8. С. 74–80
9. Ляпустин С.Н. Таможенный контроль товаров, содержащих объекты интеллектуальной собственности : учебное пособие. Санкт-Петербург : Трицкий мост, 2014. 160 с
10. Не беріть підробку: Україна ухвалила зміни до митного законодавства. URL: <http://jurblog.com.ua/2019/11/dont-take-fake-ukrayina-uhvalila-zmini-do-mitnogo-zakonodavstva-2/>
11. Офіційний сайт Державної митної служби України. URL: <https://customs.gov.ua/news>
12. Панов С.П. Соотношение понятий «контрафактная», «фальсифицированная», «пиратская» продукция: теоретический аспект. *Право и политика*. 2008. № 2. С. 453–458
13. Пирогова В. Контрафакт и пиратство: вопросы теории и практики. *Интеллектуальная собственность. Авторское право и смежные права*. 2010. № 12. С. 12–20.
14. Позова Д.Д. Про співвідношення понять «контрафактні товари» та «фальсифіковані товари». *Актуальні проблеми держави і права*. 2012. Вип. 68. С. 256–262.
15. Позова Д.Д. Щодо визначення кола об'єктів контрафакції. *Вісник Запорізького національного університету*. 2013. № 1(1). С. 48–52.
16. «Piracy» and «anti-piracy»: A brief history from the Dark Ages to the Early Modern era. URL: <http://www.qwghlm.co.uk/2009/12/04/piracy-andanti-piracy-a-brief-history-from-the-dark-ages-to-the-early-modern-era/>
17. *OECD iLibrary*. The trade in fakes: The current picture. URL: <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/771e7a68-en/index.html?itemId=/content/component/771e7a68-en>
18. OECD/EUIPO, Trends in Trade in Counterfeit and Pirated Goods, Illicit Trade, OECD Publishing, Paris/European Union Intellectual Property Office. 2019. DOI: <https://doi.org/10.1787/g2g9f533-en>

REFERENCES:

1. Bolgarija na pershому misci za kontrafaktnoju produkcijeu. [Bulgaria ranks first in counterfeit products]. Available at: <http://www.golos.com.ua/article/347554/> (accessed 20 September 2021).
2. *Derzhavna mytna sluzhba Ukraïny. Borot'ba z pidrobkami spryjaie prytoku investycij ta zahyshhaje legal'nyj biznes* [State Customs Service of Ukraine. The fight against counterfeiting promotes the inflow of investment and protects legal business]. Available at: <https://customs.gov.ua/news/zagalne-20/post/borotba-z-pidrobkami-spriiaie-pritoku-investitsii-ta-zakhishchaie-legalnii-biznes-tse-ievrointegratsiia-530/> (accessed 20 September 2021).
3. *Zakon Ukrainy «Pro vnesennja zmin do Mytnogo kodeksu Ukraïny shhodo zahystu prav intelektual'noi vlasnosti pid chas peremishhennja tovariv cherez mytnyj kordon Ukraïny»* [On Amendments to the Customs Code of Ukraine on Protection of Intellectual Property Rights during Movement of Goods Across the Customs Border of Ukraine]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12#Text/> (accessed 20 September 2021).
4. *Zakon Ukraïny «Pro zahyst prav spozhyvachiv»* [On consumer protection]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12#Text/> (accessed 20 September 2021).
5. *Zakon Ukraïny «Pro vnesennja zmin do Mytnogo kodeksu Ukraïny shhodo zahystu prav intelektual'noi vlasnosti pid chas peremishhennja tovariv cherez mytnyj kordon Ukraïny»* [On Amendments to the Customs Code of Ukraine on the Protection of Intellectual Property Rights during the Movement of Across the Customs Border of Ukraine]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/202-IX#Text> (accessed 20 September 2021).
6. Zanina T., Kopytko A., Manujlenko A. (2019) *Kompleksne doslidzhennja kontrafaktnoi ta fal'syfikovanoi produkcii: teoretychni i praktychni aspekty* [Comprehensive research of counterfeit and counterfeit products: theoretical and practical aspects]. *Theory and practice of forensic science and criminology*, no. 20, vol. 2, pp. 573–583.
7. *Intelektual'na vlasnist': rekomendacii dlja biznesu* [Intellectual property: recommendations for business]. Available at: <https://cms.iccwbo.org/content/uploads/sites/3/2016/11/IP-guidelines-for-business-Ukrainian.pdf/> (accessed 20 September 2021).
8. Lysenko V. (2008). *Suchasnyj stan ta problemy protydii nezakonnomu obigu tovariv* [Current state and problems of combating illicit trafficking in goods]. *Bulletin of the prosecutor's office*, no. 8, pp. 74–80.

9. Ljapustyn S.N. (2014) *Tamozhennyj kontrol' tovarov, sodержashhih ob#ekty intellektual'noj sobstvennosti* [Customs control of goods containing intellectual property]. Sankpeterburg: Trinity Bridge.
10. Ne berit' pidrobku: Ukraїna uhvalila zmini do mitnogo zakonodavstva [Do not take forgery: Ukraine has adopted changes to customs legislation]. Available at: <http://jurblog.com.ua/2019/11/dont-take-fake-ukrayina-uhvalila-zmini-do-mitnogo-zakonodavstva-2/> (accessed 20 September 2021).
11. Oficijnyj sajт Derzhavnoi' mytnoi' sluzhby Ukraїny [Official site of the State Customs Service of Ukraine]. Available at: <https://customs.gov.ua/news/> (accessed 20 September 2021).
12. Panov S.L. (2008) Sootnoshenie ponjatij «kontrafaktnaja», «fal'sificirovannaja», «piratskaja» produkcija: teoreticheskij aspekt [Correlation of the concepts «counterfeit», «falsified», «pirated» products: theoretical aspect]. *Law and politics*, no. 2, pp. 453–458.
13. Pirogova V. (2010) Kontrafakt i piratstvo: voprosy teorii i praktiki [Kontrafakt i piratstvo: voprosy teorii i praktiki]. *Intellektual'naja sobstvennost'.* *Avtorskoe pravo i smezhnye prava*, no. 12, pp. 12–20.
14. Pozova D.D. (2012) Pro spivvidnoshennja ponjat' «kontrafaktni tovary» ta «fal'syfikovani tovary» [On the relationship between the concepts of «counterfeit goods» and «counterfeit goods»]. *Current issues of state and law*, vol. 68, pp. 256–262.
15. Pozova D.D. (2013) Shhodo vyznachennja kola ob'ektiv kontrafakcii' [Regarding the definition of the range of objects of counterfeiting]. *Bulletin of Zaporizhia National University*, no. 1, pp. 48–52.
16. “Piracy” and “anti-piracy”: A brief history from the Dark Ages to the Early Modern era Available at: <http://www.qwghlm.co.uk/2009/12/04/piracy-andanti-piracy-a-brief-history-from-the-dark-ages-to-the-early-modern-era/> (accessed 20 September 2021).
17. *OECD iLibrary*. The trade in fakes: The current picture. Available at: <http://www.golos.com.ua/article/347554> (accessed 20 September 2021).
18. OECD/EUIPO, Trends in Trade in Counterfeit and Pirated Goods, Illicit Trade, OECD Publishing, Paris/European Union Intellectual Property Office. DOI: <https://doi.org/10.1787/g2g9f533-en> (accessed 20 September 2021).